

Der er en Ejendommelighed ved dette Lovforslag, som jeg skal nævne. Dets Begreb skulde være dette, at man vil have Valg i store Kredse, saa megen Forholdsmæssighed som muligt. I Øjeblikket er hele København en eneste Kreds; dette gaar man imidlertid bort fra i Lovforslaget, idet man gaar over til at dele København i tre store Kredse. Man ser altsaa helt bort fra den Betragtning, som præger dette Lovforslags Idé. Det er et Tilbageskridt, og hvorfor gør man det? Ikke af valgtekniske Grunde, ingen skal sige, at det er af valgtekniske Grunde; nej, det er helt andre Hensyn, der gør sig gældende her, det er politiske Hensyn. Man ønsker andre Muligheder for Delinger herinde i København, end der vilde være, hvis man blev ved med at have Hovedstaden som een stor Kreds. Dette viser, at de ærede Udarbejdere af dette Lovforslag, der har lagt saa meget ind i dette, meget vel, naar det passer dem, kan tage andre Hensyn end dem, de naturligt var henviste til ud fra den Idé, der ligger i deres Krav om den mest vidtgaaende matematiske Forholdsmæssighed.

Vi har fra Venstres Side fra første Færd bestræbt os for at faa hele Valglovsarbejdet ind i et roligt Leje. De forskellige Muligheder ønskede vi vel overvejet, for at vi kunde faa en grundlovmæssig, retfærdig og praktisk anlagt Valglov her i Landet. Vi ønskede, at Vælgerne i Tide, længe før de skulde bruge den nye Valglov — navnlig naturligvis naar man gik over til et helt andet System, — skulde være klare over, hvilken Valglov de skulde anvende. Med Hensyn til Fremtidsmuligheder, ogsaa indenfor de Rammer, som man mere og mere fra de andre Partier har samlet sig om, at Forholdsmæssigheden skulde gøre sig stærkt gældende, har der fra vort Partis Side været opstillet navnlig to Muligheder. Den ene Mulighed er denne, at man gik til at omlægge Kredsene og gøre dem lige store efter visse Regler, naturligvis med Hensyntagen til Grundlovens § 32 — det ærede 10de Medlem for Hovedstaden var før inde paa en Fortolkning heraf, som imidlertid ikke kan holde, som historisk ikke kan holde, og som heller ikke kan holde, hvis det ærede Medlem vil læse de Forhandlinger igennem, som man havde, da Grundloven af 1915 blev vedtaget. Dette System kunde meget vel anvendes. Man har dernæst ogsaa talt om Valg i Amtskredse i klare og for Befolkningen overskuelige Former.

Principielt har vi ment, at dette Arbejde paa en fremtidig Valglov skulde gaa sin Gang og forberedes vel. Man kunde meget vel holde Valg imedens og prøve den nugældende Valglov yderligere, saaledes som Meningen ogsaa var den Gang, den blev givet; da hed det sig, at den skulde prøves en og flere Gange, og der er ingen Mennesker, som ikke ved, at man ikke kan regne med et enkelt Valgs Udfald. I 1913 var der saaledes her i Landet over 11 Valgkredse, hvor den valgte Kandidat havde en Majoritet af under 100 Stemmer.

I Virkeligheden har ogsaa alle Partier erkendt, at man godt kunde gaa til Valg paa den nugældende Valglov. For det første mener jeg, at det Ministerium, der kom med det nye Valglovsforslag, Ministeriet Zahle, har erkendt det i høj Grad; ellers var det jo urigtigt, ja, mere end urigtigt, at det Ministerium lod hengaa saa lang Tid uden at komme med noget Forslag, eftersom Ministeriet meget godt vidste, at det, navnlig naar man vilde komme med noget saa indgribende som det, man kom med, hvor man rejste alle de gamle Stridsspørgsmaal, vilde blive saare vanskeligt at naa til Enighed om en Valglov. Ministeriet Zahle har altsaa erkendt det ved sin Nølen med at komme med et Valglovsforslag, men ogsaa paa direkte Vis, da Ministeriet i Fjor gik, den Gang da det havde Valget imellem at indrømme Rigsdagen den ønskede Medvirken vedrørende hele Augustlovens Administration, og ikke faa Statslaanet bevilget; det vilde ikke indrømme Rigsdagen denne Medvirken, meget vel vidende, at Situationen da naturligt maatte udvikle sig saaledes, at vi fik Valg her i Landet og Valg paa den gældende Valglov. I de samme Dage skrev det ærede 10de Medlem for Hovedstaden i „Social-Demokraten“, Partiets Hovedorgan, som Partiets Hovedpennfører: Enten skal vi have Statslaan eller øjeblikkelig Appel til Vælgerne. Han var altsaa ganske klar over, at den gældende Valglov meget vel kunde bruges. Og fra konservativ Side har man Gang paa Gang krævet Valg, uden at der forelaa en ny udarbejdet og gennemført Valglov.

Saaledes har Venstre haft en principiel Stilling, medens det ved de Forhandlinger, der siden har været, har søgt at faa Enighed tilvejebragt om en Valglov paa det bestaaende Grundlag. I Folketingets Udvalg var der ingen frugtbar Lejlighed til Drøftelser i saa Henseende,